

Hyvinvointialueen lahjoitukset Ukrainaan - toimintamallin päivittäminen

Aluehallitus 04.02.2025
786/04.00/2024

Valmistelija logistiikkapäällikkö Sari Hyötyläinen, p. 050 312 5380

Selostus asiasta **Toiminnan nykytila**

Keski-Suomen sairaanhoitopiirin aikana muotoutui toimintatapa Ukrainan lahjoituksiin. Toimintamalli on jatkunut vastaavana Keski-Suomen hyvinvointialueella. Vastuu lahjoitusmallin koordinoinnista siirtyi 1.1.2025 alkaen logistiikka- ja kuljetuspalveluille. Toimintaa jatketaan vastaavanlaisena, mutta kuitenkin kehittäen sitä selkeämmäksi, virtaviivaisemmaksi ja sujuvammaksi. Aluehallitus on päättänyt 31.10.2023 § 330 Ukrainaan toimitettavien lahjoitusten toimintamallin. Toimintaperiaate on ollut seuraava:

1. Avunpyynnöt ovat perustuneet Apua Ukraina ry:n luomaan vapaaehtoisverkostoon. Lisäksi on huomioitu avunpyynnöt, jotka Ukrainan Terveysministeriö on esittänyt yleisen tason ja laajan avunpyynnön muodossa.

2. Edellä mainittujen avunpyyntöjen perusteella hyvinvointialue on tehnyt kustakin luovutettavasta erästä ennakkopäätöksen. Kun lahjoituserälle on tullut Ukrainasta hyväksyntä, on aloitettu logistiset järjestelyt Apua Ukrainaan ry:n toimesta. Esittely varsinaiseksi lahjoituspäätökseksi on perustunut lastattuun ja lähetettyyn materiaaliuutteluun. Sisäministeriö on kuvannut ja ohjeistanut (14.6.2023 viimeisin) EU:n pelastuspalvelumekanismiin. Keski-Suomessa on toimittu vapaaehtoisväylän kautta, mutta on toimittu myös EU:n pelastuspalvelumekanismiin mukaisesti ja näiden yhdistelmänä. Tämä on parantanut ja varmistanut toiminnan sujuvuutta ja jatkuvuutta. Käytännössä tärkeä yhteistyökumppani toiminnassa on ollut Apua Ukrainaan ry.

Logistiikka on perustunut pitkälle vapaaehtoisväylän toimintaan ja verkostoihin. Sisäministeriön edustaja on todennut kesäkuussa 2023, että Keski-Suomen hyvinvointialueella on tällä hetkellä kehittynein ja toimivin lahjoitusprosessi. Keski-Suomen hyvinvointialue on lähettänyt tähän mennessä 36 kuormaa Ukrainaan. Siitä kolmasosa on koostunut vanhan sairaalan materiaalista. Apua Ukrainaan ry raportoi materiaalin pääsystä kohteisiin kaikkien osalta 50-prosenttisesti ja merkittävien erien osalta 100-prosenttisesti. Näin ollen toiminta on hyvin läpinäkyvää ja näin varmistetaan, että materiaalit menevät sinne, minne on tarkoituskin.

Lahjoitusprosessin tavoitteet

Lahjoitusprosessi on ollut toimiva, mutta siinä on osa-alueita, joita on tarpeellista edelleen kehittää. Avunpyynnöissä mainitun materiaalin ja lahjoitettavissa olevasta materiaalista ennakoivasti päättäminen tulisi tehdä nopeasti. Päätöksen jälkeen keräily, pakkaus ja lähettäminen ovat toimineet hyvin. Tiedonsiirtoon, selvittelyyn ja päätöksentekoon kuluva aika tulisi saada mahdollisimman lyhyeksi.

Lahjoitettavaksi osoitetut, hyväksytyt ja Ukrainaan lähetetyt materiaalit kirjataan logistiikan palveluissa yllä pidettävillä tuotelistauksina. Tuotelistaukset sisältävät erätiedot, mitä mikäkin toimituserä on

sisältänyt. Logistiikan palvelut tiedustelevat Apua Ukrainaan ry:ltä poistoon menevien tuotteiden kelpoisuuden toimituskanavaan. Tämän jälkeen yhdistys ilmoittaa, ottaako se lahjoitettavat tuotteet vastaan. Tämä toteutusmalli nopeuttaa lahjoitusprosessia ja selkeyttää kirjanpitoa.

Hallintosäännön 77 § mukaisesti toimialajohtaja päättää alle 100.000 euron arvoisen omaisuuden luovuttamisesta.

Lahjoitettavasta materiaalista tehdään viranhaltijapäätös kaksi kertaa vuodessa. Viranhaltijapäätöksessä luovutetaan 0-arvoiseksi määritetty omaisuuden siirto Ukrainan lahjoitusprosessille niiden tuotteiden osalta, jotka on kirjattu Ukraina-toimituksiin.

Viranhaltijapäätös tuodaan aluehallitukselle tiedoksi antona lahjoitusprosessissa toimitettujen tuotteiden osalta.

Talous

Päätöksellä ei ole välittömiä vaikutuksia hyvinvointialueen talouteen eikä päätöksen seurauksena tapahdu muutosta nykyiseen toimintamalliin.

Toimivalta

Hallintosääntö 17 §

Esittelijä

Hyvinvointialuejohtaja Tollet Jan

Päätösehdotus

Aluehallitus päättää hyväksyä Ukrainan lahjoitusten toimintamallin seuraavasti:

- 1) Suljettujen toimipisteiden käytöstä poistettu materiaali, jolla ei enää uusiokäyttöä hyvinvointialueella eikä markkina-arvoa, todetaan 0 euron arvoiseksi. Palvelualueet informoivat tästä logistiikan palveluita, jonka jälkeen yksikkö käynnistää esittelyn Ukrainalle sisäministeriön mekanismin mukaisesti tai vapaaehtoisväylän kautta. Myönteisen päätöksen jälkeen käynnistetään keräily ja erä toimitetaan Ukrainaan EU-mekanismin tai vapaaehtoisväylän kautta yhdessä Apu Ukrainaan ry:n kanssa.
- 2) Toimivien toimipisteiden jatkuvasti poistuvan materiaalin osalta selvitetään ensin mahdollinen jatkokäyttö hyvinvointialueen sisällä. Palvelualueet informoivat tästä logistiikan palveluita. Tämän jälkeen logistiikan palveluiden yksikkö tarkastelee materiaalin kelpoisuuden EU-mekanismin asettamia vaatimuksia vasten ja ohjaa materiaalin joko EU-mekanismin väylään tai vapaaehtoisväylään.
- 3) Yksittäiset ja arvokkaammat laitteet arvioidaan tapauskohtaisesti. Näistä tehdään ennakkopäätökset hallintosäännön toimivaltuuksien mukaisesti. Tämän jälkeen informoidaan HYVAKS-koordinaattoria, joka tekee esittelyn EU-mekanismin mukaisesti. Mikäli Ukrainan Terveysministeriön päätös on myönteinen, koordinaattori aloittaa valmistelut lähettämiseksi ja lahjoituspäätökselle.
- 4) Toimialajohtajan kaksi kertaa vuodessa tekemä lahjoituspäätös perustuu lastattuun ja lähetettyyn materiaaliluetteloon, jonka valmistelee logistiikan palvelut.
- 5) Viranhaltijapäätös tuodaan tiedoksi aluehallitukselle erikseen lahjoitetun materiaalin ja toimitusmäärien osalta.

Päätös